

Om Garnredskapens färgning och tjärning.

Denna verkställes af fiskaren i ett dubbelt ändamål, nemligen att freda garnet för röta och genom den åsatta färgen göra det swårare för fisken att upptäcka i wattnet.

Det spad, i hwilket garnen skola färgas, tillredes af stark kalljord lut, så mycket som swarar mot antalet af de garn, som skola färgas. Till 48 kannor sådan lut tages 4 kappar hackad bark, hälften af björk och hälften af ek. Barken måste tagas af grenar eller unga träd, så att den icke är grof och hård. Sedan barken är lagd i luten, kokas alltsammans till dess hälften är inkokad, då afhälles luten och sedan den kallnat så mycket att man knappt kan hålla handen uti den, neddoppas garnet, så att det blir wäl genomblött, hwarefter det upptages, och om garnen äro flera, läggas i binga, som strax täckes med en matta och blifwa liggande tillhopa i ett dygn, hwarefter de upphängas och torkas.

Då man har flere garn att färga, böra de icke doppas, det ena efter det andra, i spadet eller färgen, emedan de först doppade garnen insupa det mesta af färgämnet, så att de, som sist indoppas, i sådant fall få obetydlig färg. Af spadet bör derföre afhällas ur kitteln, hwaruti det blifwit kokadt, så mycket som ungefär kan behöfwas för hwarje garn.

De som hafwa mindre tillgång på bark, kunna på samma mängd bark, nemligen 4 kappar, göra 3 afkok, nemligen 144 kannor, med den anmärkning likwäl, att kokningen icke verkställes på en gång, utan i 3 omgångar, neml. 48 kannor lut åt gången.

För att erhålla stark lut, är det bästa och allmännast antagna sättet att sedan fiskaren, som skall verkställa färgningen, försedt en, tom tjärtunna med tapphål wid botten, uppreser han den, borttager botten ur tunnans öfre ända, om det icke redan är gjordt, lägger på botten i tunnan en roste, på lika sätt som wid brygd, men något tätare. Ofwanpå denna roste lägges askan, på hwilken slås kallt färskwatten, icke salt. Då wattnet, efter några dagar, dragit sig genom rosten, aftappas luten och annat watten påhålles i den man luten aftappas, till dess kanntalet är fullt, som fiskaren tror sig behöfwa. Derefter slås den sist aftappade swagare luten tillbaka på rosten, hwilken han flere gånger får genomgå till dess askan är utlakad och luten fått sin tillbörliga styrka.

Man brukar ock att till luten, efter samma proportion, som ofwan är nämndt, taga bark af ahl, rönn, ek och gran, lika af hwardera, samt, då färgspadet är siladt från

barken och medan det ännu är kokhett, lägga ett matskedblad tjära till wid pass 4 kannor af färgspadet, hwilket wispas eller omröres starkt, under det tjäran småningom ihälles, då den äfwen blandar sig med färgspadet. Då tjära användes få ej garnen hopläggas, utan, sedan de äro doppade i färgspadet, upphängas de strax i luften att torka, och utläggas i sjön, sedan de blifwit något mer än halftorra. Sker icke detta, blir tråden eller garnet stelt.

Denna färgning kan likwäl icke användas för andra garn, än sådana, som äro bundne af lingarn eller tråd.

Wadar och gröfre garn af hampa blifwa endast tjärade. Detta tillgår, då det rätt utföres, på det sättet att sedan waden eller garnet är uppsatt och färdigt att begagna, drages det igenom kokhett watten, i hwilket tjära förut är upplöst. För att kunna verkställa detta, bör man hafwa ett något långt och smalt kärl, med låga bräddar, ett så kalladt tråg eller ho. Detta fylles till hälften eller $\frac{2}{3}$ med kokhett watten, hwaruti tjäran löses genom flitig omröring. Waden eller garnet, som skall tjäras, utbredes och drages genom det kokheta och tjärblandade wattnet, hwarunder en karl, småningom och efter hand, håller tjäran i wattnet under det den andra beständigt rörer deruti med en qwast (Limme) och den tredje drager garnet genom tjärwattnet. Garnet eller waden bör icke dragas fortare genom tjärwattnet, än man ser att garnet fått färg af den widfästade tjäran. Då wattnet swalnat, bör det spädas med annat kokhett watten, så att det under hela tjärningen är så varmt som möjligt. Har man råd och tillfälle att taga uppkokad kallgjord lut i stället för watten, blir det så mycket bättre.

Då Waden eller garnet på detta sätt är tjärad, bör det genast upphängas för att torka, och då det hängt endast några timmar, så att tjäran stelnat, bör det genast utställas i sjön om det är garn, eller om det är en wad, bör dermed ett kast dragas, hwarefter det åter upphänges för att torka. Genom detta sätt att tjära wadar och garn af hampa blifwa de icke stela; men tjärningen bör förnyas 2 à 3 gånger på sommaren eller så snart man ser att tjäran är utlakad och garnet börjar att hwitna.

Det sätt som i Bohuslänska skärgården wanligen begagnas att nemligen tjära redskapen på det sättet att den neddoppas i warm tjära och sedan drages mellan tvenne hårdt sammanprässade trädstycken, är i flera fall otjenlig, ty först är den dyr, i anseende till den mängd tjära som härtill fordras, vidare är den så wida otjenlig att garnet, sedan det torkadt, blir stelt som ståltråd, och om det än kunde begagnas för wad och sådan redskap som skall dragas, eller med andra ord: hwarmed skall fiskas med wäld, är det likwäl alldeles otjenligt för alla sorter garn, i anseende till trådens

eller garnets derigenom uppkomna stelhet, som gör att ett sådant garn alldeles icke fiskar, emedan det egentligen är trådens finhet och mjukhet, som isynnerhet bidrager dertill att fisken fastnar då den stöter på garnet.